

Vergrijzing doet Vlaamse transfers in belang afnemen

FINANCIËN De onrechtstreekse publieke geldstromen van Brabant en Brussel naar de rest van het land zijn even groot als die van Vlaanderen naar Wallonië.

De Nationale Bank (NBB) deed een uitgebreid onderzoek naar de solidariteit tussen de Belgische gewesten en provincies. Daarvoor telde het per regio alle overheidsinkomsten – personenbelasting, vennootschapsbelasting, sociale bijdragen, accijnzen en btw – samen. Hetzelfde gebeurde voor de uitgaven, waaronder pensioenen, gezondheidszorg, werkloosheids- en invaliditeitsuitkeringen en leeflonen. Ook de intergewestelijke transfers waarin de bijzondere financieringswet voorziet, werden meegenomen.

1. Transfers blijven realiteit

In 2019 bedroeg de totale transfer van Vlaanderen naar Wallonië 6,2 miljard euro, of 900 euro per gemiddelde Vlaming. Dat ligt in lijn met eerdere studies. Wallonië ontving onrechtstreeks 7,1 miljard euro, of zo'n 1.900 euro per Waal. Die transfer wordt grotendeels verklaard door de hogere activiteitsgraad en veel lagere werkloosheid in Vlaanderen, wat relatief minder uitgaven en meer inkomsten voor de overheid teweegbrengt. De herverdeling via de rechtstreekse dotaties tussen de deelstaten ligt met 800 miljoen euro een stuk lager. Die institutionele transfers zullen tussen 2024 en 2034 fors afnemen.

2. Vlaamse vergrijzing slaat toe

In absolute cijfers neemt de transfer van Vlaanderen naar Wallonië nog toe, maar in verhouding met de – groeiende – economie is dat niet meer het geval. Integendeel: sinds 2015 is de Vlaamse solidariteit als procent van het bruto binnenlands product afgenomen (zie grafiek hieronder). In de jaren 70 was de solidariteit nog goed voor meer dan drie procent, vandaag gaat het over minder dan de helft.

De recente daling heeft alles te maken met de snel vergrijzende Vlaamse bevolking, een trend die nog decennia zal aanhouden. In Wallonië zijn er nog meer minderjarigen dan 65-plussers, in Vlaanderen niet. Elk jaar vloeit er meer

Elk jaar vloeit er meer dan twee miljard euro vanuit Wallonië en vooral Brussel naar de Vlaamse pensioenen. © Jimmy Kets

dan twee miljard euro vanuit Wallonië en vooral Brussel naar de Vlaamse pensioenen. Ook inzake gezondheidszorg is Vlaanderen een ontvanger – een 75-plusser kost gemiddeld 10.000 euro per jaar aan gezondheidsuitgaven.

3. Brussel schuift op

Net als Vlaanderen is Brussel – het derde gewest – een nettobijdrager, goed voor zo'n 900 miljoen euro of 800 euro per Brusselaar. Een

'Het genuanceerde beeld per provincie toont nog meer aan dat het niet simpelweg Vlaanderen is dat "betaalt"'

Willem Sas (Universiteit van Sterling)
Specialist overheidsfinanciën

belangrijke reden daarvoor is de aanwezigheid van bedrijven en hun vennootschapsbelasting. Bovendien is Brussel erg jong, met slechts 13 procent 65-plussers tegenover meer dan 20 procent in Vlaanderen. Dat compenseert de daling van de inkomens en de hoge werkloosheid in Brussel.

4. Transfers zijn relatief

Interpersoonlijke transfers per regio uitsplitsen heeft zijn beperkingen. Zo zijn transfers tussen bijvoorbeeld mensen met lage en hoge inkomens, hoog- en laaggeschoolden en jongeren en ouderen vele malen hoger dan tussen de gewesten. Achter de bedragen per gewest gaat een grote verscheidenheid schuil.

Qua provincie zijn Vlaams-Brabant, Waals-Brabant en Brussel (hier als provincie beschouwd) de grootste bijdragers. Meer nog: de transfer van die drie centrale gebieden naar de rest van het land is even hoog als die van Vlaanderen naar Wallonië. Ook Antwerpen en Oost-Vlaanderen zijn bijdragers. Luik en vooral Henegouwen zijn de grootste ontvangers. Die laatste provincie ontvangt netto 3.000 euro per inwoner.

'Het genuanceerde beeld per provincie toont nog meer aan dat

het niet simpelweg Vlaanderen is dat "betaalt", zegt professor Willem Sas (Universiteit van Sterling, VK), specialist in publieke transfers. 'Zoals in elk westers land gaan de transfers vooral naar de rustbelt regio's, waar zware nijverheid wegviel, in ons land Henegouwen en Luik.'

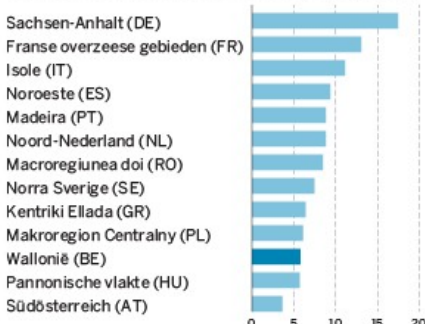
De studie vergeleek ook, met een iets andere methodologie die onder meer vennootschapsbelasting, indirecte belastingen en gezondheidsuitgaven buiten beschouwing laat, vergelijkbare interregionale solidariteit in andere Europese landen. Armere regio's in buurlanden Duitsland, Frankrijk en zelfs Nederland krijgen ook in verhouding meer transfers dan Wallonië.

Omgekeerd dient Vlaanderen minder solidair te zijn dan de rijkste regio's in minstens tien andere Europese landen. Het Franse Ile-de-France draagt relatief gezien meer dan vijf keer zoveel bij en ook bijvoorbeeld Hamburg of West-Nederland zijn solidairder. Uitgesplitst per provincie staat Henegouwen wel in de Europese subtop qua ontvanger van solidariteit, Vlaams-Brabant zit omgekeerd in de middenmoot.

Matthias Verbergt

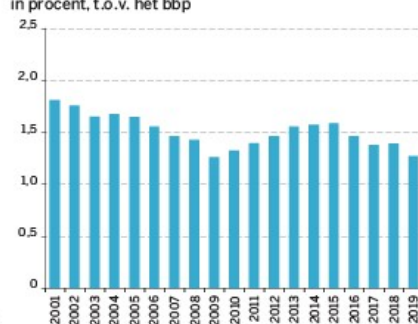
Belangrijkste begunstigde regio in elk land

Inkomsten uit solidariteit van andere regio's, in procent

Vlaamse nettobijdrage aan interregionale transfers

in procent, t.o.v. het bbp

DS Infografiek | Bron: NBB